

ZASEDANJE BANOVINSKEGA SVETA

Danes se je pričela generalna debata o novem proračunu dravske banovine

Ljubljana, 23. februarja

Ko so si gospodje izmenjali vtiče z nebotičnika je bil g. dr. Marušič ob 9.30 otvoril redno posoj banovinskega sveta, na to pa je poslovodja g. dr. Seneković predstavil brzjavno zahvalo ministarskega predsednika Šrščika in notranjega ministra Lazića za pozdravne brzjavke ter zapiski zadnje seje, ki je bil brez ugovora odobren.

Govor dr. Lipolda

Ko je bil g. dr. Marušič otvoril splošno debato o banovinskem proračunu, je kot generalni govornik govoril mariborski župan g. dr. Lipold o administrativno političnih zadevah banovskega ekspozaja. Njegova izvajanja je vedel prekinio živahnodobravjanje.

Banovinski svetnik dr. Lipold se je v svojem govoru najprej obširje do tak, da je sicer v zvezi z adreso Nj. Velj kralju, ki je bila podpisana na otvorenih sejih banovinskega sveta. Utemeljil je jeno potrebo, da je samo v Jugoslaviji zajamčen Slovenscem narodni obstoj in neovirani raznati. Dejal je, da tudi študentom ne moremo dovoliti, da bi šli v svoji kritiki preko mej. Pri vsaki kritiki moramo imeti pred očmi v prvi vrsti blagor države. Univerza je dragocen zaklad, toda študenti morajo vedeti, da kom sega njihova pravica kritike in se morajo zavedati, kako veliki meri je potrebno, da delajo za blagor svojega naroda, če pomislimo, da stane državno upravo vsak študent letno okrog 10.000 Din.

Potem je prešel govornik na druge probleme in je najprej ugotovil, da nas izredne prilike silijo, da so združeni k skupnemu naporu, da čimprej premagamo težke čase. Zato pozdravljamo namero vlade, da se prične v najkrajšem času izgraditev banske uprave in banovinske samouprave

na bazi najširše dekoncentracije.

Vlada nam je napovedala, da bo v zakonu o dekoncentraciji predvideno, da bo ban predstavljati državne in samoupravne uprave v banovini in da bo narod v banovinskih zborih in odborih poklican sodelovati tako pri samoupravnih poslih, kakor tudi pri državni administraciji. Napovedano je, da pojdje dekoncentracija tako daže, da bodo prenesene na banovino vse one kompetence, ki ne zahtevajo iz vidika enotne državne politike centralnega obravnavanja. Tako bo ljudstvu dana prilika sodelovanja pri vseh poslih, ki se tičejo njezinh interesov. Tako bo storjen konec onemogočenem zavavljanju na centralno, ker bomo prisiljeni

svoje posle sand upravljati

in bomo sami odgovorni za svoje delo, kakor pojde tudi dobre posledice uprave na naš račun. Pri takih upravi bo bana možnost, da se bodo vsi javni posli vršili skladno z interesu ljudstva. Zastopniki ljudstva bodo imeli možnost sodelovanja pri personalni politiki, kakor tudi pri reševanju vprašanj, ki so v zvezi z našim gospodarskim, kulturnim in socialnim življenjem.

Poudariti pa moramo, da bo za tako široko dekoncentracijo in prenos poslov na banovino potrebno, da dobe banske uprave in banovinske samouprave

tudi v finančnih zadevah svojo samostojnost

noči

v taki meri, da bodo mogle v skladu z gospodarskim stanjem v banovini najti na najprimernejši način tudi sredstva za kritike potreb. Zlasti je govornik mnenja, da bo treba glavne konzumne davčnine absolutno prepustiti banovinam, ker so to posebnih okoliščin v posameznih banovinah v bodo zastopniki naroda mogli najbolje presojati, v koliki meri se morejo takvi davčni viri pritegniti h kritiku potreb v banovini.

Governik prosi banskoupravo, da je med tekočim zasedanjem ugotovi v banovinskem svetu pri finančnem referatu poroči o davčni moči dravske banovine, da se bodo tako spravile v prave meje one trditve, ki pravijo, da dravska banovina ne plačuje le v polni meri vseh svojih potreb in da ne doperira le v polni meri k skupnim državnim potrebam, temveč da plačuje še preko tega ogromne zneske. Taka ugotovitev je pa potrebnatudi za to, da napravi konec orum trditvam, ki pravijo, da plačuje država naše kulturne ustanove preko sredstev, ki jih dobijo iz naše banovine. Governik smatra, da je naša državna potreba že iz stalisa poenostavljenja državne uprave in poenostavljenja upravnega aparata, da bomo koncentrirali v najširši meri vse posle v banovinah in da bo pri upravljanju teh poslov tako v samoupravi kakor v državni administraciji ljudstvo poklicano k sodelovanju.

Naš proračun ne more biti zrcalo naših želja glede uprave banovine, niti novi program v tem pogledu, ker ga sestavljamo v takih izrednih časih, da smo primorani predvsem skrbeti le za to, da se ohraňajo dobrine, ki jih imamo. Ob intenzivnem sodelovanju vseh slojev našega ljudstva s požrtvovalnim upravnim aparatom pričakujemo, da bomo v prihodnjem proračunu, ki ga bo, upam, predložila banska uprava že po predhodnem obravnavanju z zastopniki ljudstva, mogli že v večji meri upoštevati potrebe ljudstva in novo gledanje na to, da tem potrebam v čim izdatnejši meri zadostimo.

Govor dr. Obersnela

Za g. dr. Lipoldom je govoril o gospodarskih zadevah banovskega ekspozaja g. dr. Maks Obersnel in izvajal:

Banovinski proračun, ki je predmet nešte razprave, je izdelan na podlagi osnutka, ki ga je pripravila krejatvena bantska uprava, vendar je še dopolnjen in popravljen na podlagi intenzivnega pretresa v finančnem odboru.

Izdalki, ki jih ta proračun predstavlja, so sicer naprem povtoma osnutka površi za okroglo 4.000.000 Din, vendar so pri tem po našem mnenju še vedno komaj zadostni, da se z njimi lahko zagotovi našemu narodu v območju drav. banovine oni gospodarski, socijalni in kulturni eksistencijski minimum, ki se brez nepopravljive škode za narodni organizem tudi v sedanjih težkih časih ne sme okremiti.

Dohodki so bazirani večinoma na doseganje davčne vire, ki so se pa moralni določiti z nekatimer novimi davčnimi, ker bi se sicer ne bilo dalo dosegiti potrebnovravnost.

Izpopolnitve k proračunu tvori osvetnik o ustanovitvi

sklada za pobiranje brezposelnosti, ki naj v obvezni obliki nadaljuje ono načelo, katero je za dobo sedanjih zimskih mesecov prevzela prostovoljna pomoč in akcija pod predsedstvom g. bana. Ta sklad se bo moral dotoritati iz posebnih izrednih prispevkov in davčin, ki pomenijo sicer prav gotovo nove obremenitev omenjene sklojev, katerih eksistence je zasigurana, a bodo sprito izrednih razmer sedanje dobe, vendar v gotovih mejah, opravljene.

Zivimo v izredno težavnih prilikah, ki označujejo sedanjo dobo kot dobo največje gospodarske krize. Ta kriza je zajeta že skoro vsa področja gospodarstva tako, da je naša banovina pri svoji razviti gospodarski strukturi prav posebno težko triadeta.

Kmetijstvo in živinoreja sta po nizkih cenah svojih proizvodov večinoma že potisnjena pod moje rentabilnosti.

Gospodarstvo in v zvezi z njim lesna industrija stojita pred poraznim dejstvom, da je izvor lesa, v normalnih časih ena naših najaktivnejših postavk, napram letom dobre konjunkture nazadoval po vrednosti skoraj na četrtino. Delavstvo je zaposlenega v tej grani le 20 % normalnega stanja, ki smo ga imeli približno pred petimi leti. Cena mehkega lesa, rezanega in tesanega, je padla na 40 % prodajne cene, računanega po zlati pariteti. 1. 1929. je prejel Slovenija za les iznajmplek 250 milijonov Din, leta 1932. samo še 80 milijonov Din.

Naša najmočnejša industrijska panoga, naše rudarstvo, preživlja težke čase, karšnji pri nas še ni bilo. Zlasti v naših prebegovnikih je delo skriveno v tako izredni meri, da preti ne samo rudarskemu delavstvu, temveč tudi ostalim slojem prebivalstva resnična katastrofa.

Tudi naša ostala industrija je večinoma skrivila obratovanje in ponekod je delo tudi popolnoma ustavila. Le nekatere industrije so v zadnjem času zopet nekoliko bolje zaposlene, ker je bil konzum v njihovih izdelkih že več nego leto dni zelo rezerviran, vendar bi bil tudi pri teh industrijih kak pretrian optimizem zelo neumesten, kajti zaradi občne depresije v gospodarstvu, posebno pa zaradi nelikvidnosti denarnih zavodov in zaradi kreditne krize je tudi v teh maloštevilnih granah industrije vse čas mogoče, da pride znotrat po redukciji in do zastoja.

Obret je večinoma nezadostno zaposlene in se nahaja istotako, kakor druge grande produktivnega gospodarstva, v težki krizi, ki v raznih njenih strokah že ni več začasna, ampak trajna in morda tudi neodopravljiva, ker je razvoj moderne tehnike že marsikaj odvzel obreti njene prejšnje eksistencijske pogoje.

Znace so razmere, v katere so zašli vsaj po večini naših zasebnih demarnih zavodov; njihova nelikvidnost je tem težji pojav, ker so povoljni pogoji denarnega obiska in kredita obenem tudi pogoj resničnega ozdravljenja naših gospodarskih prilik, dočim je proces tih, čeprav počasne likvidacije, v katero je del naših denarnih zavodov zdaj usmerjen zaradi medsebojne povezanosti gospodarstve, najresnejša ovira ozdravljenja, ker razkraja gospodarsko aktivnost in ustvarja za finančiranje proizvodnje vedno težje pogoje.

Omejitve svobodnega platičnega prometa z inozemstvom, ki so upravičene, kolikor imajo namen preprečiti beg kapitala iz države, utičajočem obenem skrajno škodljivo na produktivno gospodarstvo, ker ovirejo tudi gospodarsko utemeljene denarne transakcije, ki služijo uvozu potrebnih sиров in ali pa izvozu naših izdelkov. Blokiranje inozemskih terjatev je našim narodno gospodarskim interesom močno škodovalo, ne samo radi protiukrepov, ki jih je izvajalo v inozemstvu, temveč zaradi tega, ker ovira izvoz, ki bi se drugače še mogel vršiti. Pri tem pa nam morebiti bilo jasno, da je pogoj naše kreditne sposobnosti napram inozemstvu, da se plačila iz blagovnega prometa ne smejte zadržavati in da se bodo končno vse naše obveznosti napram inozemstvu morale poravnati v obliki izvoza naših izdelkov.

Karakterističen simptom za hodo deprezije vsega našega gospodarstva vidimo v padanju števila zaposlenega delavstva in v naraščanju insolvenč. Od leta 1929. do 1. 1932. je število zavarovalnih delavcev padlo od 95.000 na 77.000, pri bratovskih skladnicah od 15.600 na 10.000. insolvenčne so v stalnem porastu in je bilo leta 1932. v območju banovine otvorjenih konkurenč. 90 in razglašenih pristih potavnih 215, znatno več nego v prejšnjih letih.

V skladu s težkimi gospodarskimi raz-

merami nam nudijo tudi socijalne prilike v naši banovini sliko, ki nas navaja z najresnejšo skrbjo. Stroški brezposelnosti se nahaja v stalnem porastu. Ceni se, da je v območju naši banovine že preko 100.000 oseb, ki ne morejo računati s kakim stalnim dohodkom kot podlago svoje eksistencije. Podpore, ki jih dobivajo nezaposleni delavci iz uredstva javne borze dela in iz sredstev bratovskih skladnic so spriči velekih števila podpore potrebnih in v ozrom na dolgotrajnost krize popolnoma nezadostna. Bati se je, da se te razmere v tekem letu še poslabšajo. Padanje zapornosti v naših premogovnih revirjih je zdrženo z nepopisno bedo med prizadetim delavstvom in nadaljnjo redukcijo, ki se napoveduje, da bi državne zelenice ne izpostavile svoje politike pri nabavi prenosa, nam kažejo bodočnost v najtemnejših perspektivah. Poleg tega moramo vedeti, da vladu tudi med podeželskimi načinom ponekod že huda beda in pomankanje.

Dr. Sajović iz Kočevja je govoril predvsem o gospodarski krizi v dravski banovini ter navaja tudi nekatere njenе vzroke, povedanja, da so bili tudi za nas nekatere sklepki skupščinske zakonodaje prenaglo sprejeti. Navedel je tudi nekaj konkretnih primerov nepravilnega gospodarstva, se dotaknil vprašanja fonda za brezposelne in predlagal, naj se nekoliko omiljijo davčnine na motorna vozila, kajti zradi previsokih davčnin pri nas motorni promet leta do leta peša. S proračunom je kljub temu, da je zelo skromen, zadovoljen in predlagal, da se spremine.

nost dela. Kmetijstvo je v največji krizi in zato prizadetje ustavljajo velikih kmetiških zadrug, da končno tudi pri nas prizadetje s industrijalizacijo kmetiške produkcije.

Banovinski svetnik, predsednik Kmetijske družbe g. Detela je predvsem zahteval, da se izboljša cesta Kranj-Jezersko in zagovarja najnovejšo potrebo novega mostu v Škofiji Luki, ki bi olajšal promet iz Ljubljane proti Poljemški dolini, končno pa je predlagal, naj banovski svet voti za mlekarško solo v Škofiji Luki 100.000 Din, ker je ta sola silno potrebna že zato, ker je nekakšna centralna mlekaršna vsega okraja.

Dr. Sajović iz Kočevja je govoril predvsem o gospodarski krizi v dravski banovini ter navaja tudi nekatere njenе vzroke, povedanja, da so bili tudi za nas nekatere sklepki skupščinske zakonodaje prenaglo sprejeti. Navedel je tudi nekaj konkretnih primerov nepravilnega gospodarstva, se dotaknil vprašanja fonda za brezposelne in predlagal, naj se nekoliko omiljijo davčnine na motorna vozila, kajti zradi previsokih davčnin pri nas motorni promet leta do leta peša. S proračunom je kljub temu, da je zelo skromen, zadovoljen in predlagal, da se spremine.

Banovski svetnik g. Birota se je v imenu zagorske občine predvsem zahvalil za ustanovitev bednostnega fonda, nato pa prešel na občino Zagorje, povdariajoč, da je v tako slabih gospodarskih razmerah, da ni mogla sestaviti niti proračuna. Prosil je, naj banovina prisloki občini na pomoč. Najbolj učinkovito bi bilo, če se da dosegči preureditev kluča pri razdelitvi družbenega davčnega. Gleda trga Litija je prosil, naj se uredi regulacija potokov in rek in gleda občine Št. Lambert, naj banovina prevzame del njenih cest, zlasti pa zadnjo, ki jo je zgradila Št. Lambert do postaje Sava, v svojo oskrbo. Tudi mi ta cesta še dolga, manjka je en km, za kar potrebuje 15.000 Din. Prosil, da bi lahko to vso sprijevala banovina.

Banski svetnik g. Evgen Lovšin je govoril v imenu črnomeljskega seresa, povdariajoč, kako ogromno škodo ima ta serez, od kar je bil razdeljen med dravsko in savsko banovino. Za primer navaja, da je bila polovica vodnjakov v kraju, ki so bili priključeni savski banovini, nedograjena, nato pa je navedel še nebroj drugih primerov ter prečital obširno poročilo o željah in potrebah črnomeljskega seresa. Razprava je opoldne še trajala.

Slovanske zimske igre v Moravski Ostravi

V umetnem drsanju je zasedel naš državni prvak Schwab sedmo, v juniorskem prvenstvu pa prvo mesto

Ljubljana, 23. februarja.

Kakor so tisoč odški, tako so tudi tisoč prišli, nihče ni vedel, ali so bo in ali se je sploh vršilo — vseslovensko drsalno prvenstvo namreč. Pa se je le vršilo. Na inicijativu češkega brusilarskega svaza so sklepki skupščinske zakonodaje prenaglo sprejeti. Navedel je tudi nekaj konkretnih primerov nepravilnega gospodarstva, se dotaknil vprašanja fonda za brezposelne in predlagal, naj se nekoliko omiljijo davčnine na motorna vozila, kajti zradi previsokih davčnin pri nas motorni promet leta do leta peša. S proračunom je kljub temu, da je zelo skromen, zadovoljen in predlagal, da se spremine.

Da v takih prilikah tudi za našo proračun, da je zato raznvrstno kulturno udejstvovanje, za znanstveno delo in vobče za vse možnosti udejstvovanja našega javnega življenja vse, ki so ga neobhodno potrebi, nudi logično določitev žalostne slike, ki jo prikazujejo.

Da v takih prilikah tudi za našo proračun, da je zato raznvrstno kulturno udejstvovanje, za znanstveno delo in vobče za vse možnosti udejstvovanja našega javnega življenja vse, ki so ga neobhodno potrebi, nudi logično določitev žalostne slike, ki jo prikazujejo.

Da v takih prilikah tudi za našo proračun, da je zato raznvrstno kulturno udejstvovanje, za znanstveno delo in vobče za vse možnosti udejstvovanja našega javnega življenja vse, ki so ga neobhodno potrebi, nudi logično določitev žalostne slike, ki jo prikazujejo.

</div

Danes premiera ob 4.
4/8. in 4/10.

CARSKI

HERMANN THIMIG
ERNST VEREBES
HANS JUNKERMANN

V predsporednu najnovejši Ufa
zvočni tedenik in prekrasna re-
vijska sladkih arij in melodij Ro-
berta Stola »Izprehd po
Dumaju«

Martha Eggerth

nežna, dražestna, poje, pleše, flirta
in ljubi v prekrasem najnovejšem
filmu

VALČEK

Film, pri katerem se boste sijajno za-
bavili!

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

Dnevne vesti

* Druga redna seja banovinskega odbora JRKD za dravsko banovino bo v nedeljo 5. marca ob 10.30 v Novem mestu v mali dvorani Sokolskega doma. Dnevni red obsega otvoritev in imenovanje overovateljev zapisnika, poročilo banovinskega tajnika dr. M. Zajca, poročilo ministrov dr. Alberta Kramerja in Ivana Pucijs, referat senatorja dr. Rožiča na univerzi kralja Aleksandra I. v Ljubljani, debato o teh poročilih in slučajnosti. Vsi člani banovinskega odbora bodo prejeli v prihodnjih dneh podrobnejša pismena navodila od banovinskega tajništva. Banovinska eksekutiva bo v dravski banovini 2 (2), savski 5 (3), drinski 2 (2), dunavski 6 (4), moravski 1 (2), vardarski 6 (1). — Odpravljenje prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini 4 (3), savski 13 (4), vrbaski 2 (—), primorski 2 (1), drinski 1 (3), dunavski 6 (6), vardarski 1 (—). Beograd, Zemun, Pančevo (2).

— Dobave. Gradbeni oddelki direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 28. t. m. ponudbe gledate dobave 2000 kg modre galice, 400 komadov žaginov listov, 500 kg železne pločevine in 2000 kg pocinkane žice. Pogoji so na vpogled pri istem oddelku. Direkcija državnega rudnika Velence sprejema do 7. marca ponudbe glede dobave 2200 kg riža, 600 kg kave, 20.000 kg pšenične moke, 3200 kg koruznega žiroba, 1000 kg bučnega olja. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled. Dne 15. marca t. l. se bo vršila pri upravi dravskih stalne vojne bolnice v Ljubljani licitacija glede dobave mesa, mleka in kruha za čas od 15. marca do 15. julija. Oglaša je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti upravi.

— Josip Rijavec v Splitu. Znani tenorist Josip Rijavec nastopi v maju v Splitu v »Rigolettu«.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo običano, zmerno hladno s snegom. Včeraj je po večini krajev naše države snežilo, v Dalmaciji pa je deževalo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu in Skopju 7, v Beogradu 5, v Sarajevu 3, v Zagrebu 1, v Mariboru 0,6, v Ljubljani 0,1. Dnevi je kazal barometer v Ljubljani 753,3, temperatura je znašala — 2,9.

— Jadrnica »Sv. Nikolaj« izgubljena. Poročali smo že, da je naša jadrnica »Sv. Nikolaj« brez sledu izginila. Prvotno so upali, da se bo rešila, zdaj pa vse kaže, da je jadrnica izgubljena in da je naša vsa posadka smrt v valovih neke blizu Malte.

— Brezrčna mati. V Splitu so ovadili policiji Miroslava Nikolić, češ da ima svojo 12-letno hčerko Danico že leto dni zaprto v Šupi. Policija je ugotovila, da ovadba ni brez podlage. Nesrečno dekleterje je našla v zamemarjeni Šupi, kjer je bilo vse polno podgan. Uboga dekleterje je že v zadnjem štadiju tuberkuloze. Brezrčno mater so aretrirali.

— Mrlje in poroka v leti hiši. V neki vasi blizu Splita so imeli v pondeljek poroko, čeprav je lezal v hiši mrlje. V eni sobi je bil mrtvakiški oder z mrljem, v drugi si pa praznovani svatbo.

— Nesreča na morju. V noči od torka na sredo je divjala v Dalmaciju silna neviha in blizu Splita se je potopil parnik »Jadranske plovidbe« »Cetina«. Potniki in posadka so se rešili na pečine, ob katerih so valovi trešili parnik.

— Otrok na cesti onemogočil umrl. Iz Subotice poročajo, da so našli v torcu mrtvega Tletnega Matka Mendarica, ki je bil krenil iz St. Kanjiže k svojim sorodnikom na Martonosko salaso na obisk. Prehodil je bil 20 km, potem se je pa onemogočil zgrudil in umrl.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Lanz Josefova grenčica« do urejenega želodeca in črevesa. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za ženske so preizkusili, da »Franz Josefova voda« v največjih slučajih učinkuje hitro sigurno in brez bolečin. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— Darujte knjige za našo emigracijo! Iz raznih krajev, kjer živi razkropljena naša emigracija, prihajajo prošnje za dobre knjige. Da ta naša emigracija ne utonete v tujem morju, se je odločiti skupni akcijski odbor akademiske CMD, Kluba jugoslovenskih primorskikh akademikov, SJU Preporod in srednješolska organizacija »Žark za širokopotezno akcijo. V času od 1. do 10. marca bodo njegovi člani pobiralni knjige po šolskih zavodih, nato pa od hiše do hiše po vsej Ljubljani. Odbor apelira na vse in prosi vsakogar, da se odzove njegovemu klicu. Naj Ljubljana, ki je kulturno in narodno središče Slovencev, postopek je dejansko ljubezen in voljo za očuvanje našega rodu in narodne posesti. Westfalija kljče, Argentina prosi. Tujina izmaga naše ljudi, dajte jim moralno oporo, da bodo vztrajali, ohranimo jih naši narodni bitnosti!

— Likvidacija zadruge. Zadružna elektrarna v Slovenski Bistrici se je razdržila in stopila v likvidacijo. Upniki naj v enem mesecu prijavijo svoje zahteve likvidatorjem. Konkurzi in prisilne poravnave. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za dobo od 11. februarja do 20. februarja 1933 sledoč statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta): Otvorjeni konkurzi: v dravski banovini 1 (1), savski 3 (3), vrbaski 1 (—), primorski 1 (2), drinski 1 (5), zetksi 1 (2), dunavski 2 (3), moravski 1 (8), vardarski 1 (1), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (1). — Otvorjene prisilne poravnave izven konkursa: v dravski banovini 1 (8), savski 3 (10), vrbaski 1 (1), primorski 1 (1), drinski 1 (7), dunavski 2 (6), moravski 1 (1), vardarski 1 (—). — Otvorjena posredovalna postopanja: v dravski banovini 20, savski 6, vrbaski 3, primorski 1, drinski 3, dunavski 1, moravski 1. — Odpravljeni konkur-

so cesto znižali, so tu in tam odkopali teme hiš, ki so jih podobneniali. Starinske hiše v tem delu mesta imajo sploh pletive temeje, zato kaj lahko podkopijo karščno hišo pri zniževanju ceste. Drugih del na prostem mestni delavci zdaj ne opravljajo, če izvzamemo kidanje snegov.

— Ustanovni občni zbor krajne organizacije Narodne obrane za Ljubljansko Šiško bo v nedeljo 26. februarja t. l. ob 10. dopoldne v Sokolskem domu v Šiški. Načonalisti, pride!

— Koncertno predstavjanje. V prvi polovici meseca marca se bodo vršili naslednji koncerti: V petek 3. marca koncert komornega kvarteta ljubljanskega državnega konservatorija v Filharmoniji, v soboto 4. marca cerkevni koncert Ciril-Metodskega zborja v Unionu, 5. marca dopoldne ob 11. koncert Trboveljskih slavkov v Unionu, v nedeljo 12. marca ob 15. koncert zborov Hubadove pesvike župe, v nedeljo 13. marca koncert gose Pavle Lovšetove v Filharmoniji.

— Predavanje o malariji. Drevi ob 20. bo v dvorani Delavske zbornice predaval pod okriljem prirodoslove skupine Muzejskega društva primarij infekcijskega oddelka javne bolnice dr. Meršol, in sicer o malariji, ne naštanu, potek in nevernosti. Predavanje bo izpopolnjeno s številnimi sklopčnimi slikami, po predavanju pa bo Higieniski zavod predvajal film »Malarija« in »Smrt komarjem«.

— Sreček dobis če prideš v soboto NA MAŠKERADO SOKOLA VIČ

— Usmilite se ptički! Takoj toplo je že sijalo in prigrevalo sonce, da smo mislili, da smo na pragu pomlad. Pa je češ noč pritisnil sever, živo srebro je padlo pod ničel in debel sneg je pokrnil zemljo. Ptičice, ki so že narabili ubirale svoje struncice in vessele gostoleste, so zopet umolknele, plaho se približujejo našim domovom, da nasitijo lačne želodcke. Vso zimo je skrbelo Drustvo za varstvo in rezo ptic pevki za drobnini kriлатi rod, da ne pogine ob zime in gladi. Zdaj mu je po zmanjšalu sredstev in da ne bo podal ptički prepusteni na milost in nemihost zimi, se društvo obrača na javnost in vse dobrotnike s prosjanjem, naj mu priskičijo ne pomči. Hranilo v obliki mesanci raznih semen ali pa prispesvke v gotovini naj vsakdo pošlje na naslov društva, Poljanski nasip 16-I.

— Revna kot cerkvena misa. ZKD je nam pripravila za zadnje pustne dni najbolj veseloigrino po znanem istoimenskem gledališkem komadu. V filmu nastopajo znani igralci in igralke filma: Charlotte Ander, Grete Mosheim, Paul Hörbiger, Paul Morgan, Fritz Grünbaum, ki skrbe za obilno smeha, veselja in zabave! Predstave bodo v petek in na pustno soboto, vsakokrat ob 14.15 in na pustno nedeljo ob 11. uri ob najnajvišji vstopnini.

— Rega, rega, kvak, kvak, takoj nas vabijo mične žabice, lahkotlji metuljčki, pestre cvetke, trhki mladci v narodnih nošah ter dimnikarški, klovni, urne sobarice in vsa ostala pisana mladža, na ringaraju TKD Atene, ki se vrši na pustno nedeljo ob 16. uri popoldne v Unionu, ker nam je z vzkob Cvrnove godbe pokazalo, kaj so se naučili v ritmičnem tečaju Atene, ki ga vso vno vadi gospodinje Maša Slavčeva. Vse informacije v pisarni Atene, Prečna ulica št. 2, petičje, istotam tudi prijavnike.

— Občinstvo opozarjam, naj si ne izposoja v trafikah listov, ker jih ljudje večinoma zmečkajo in jih potem drugi naroči kupiti. Sploh je to grda navada, ki dela trafikantom in trafikantnam samo neprijetnosti.

— Občinstvo opozarjam, naj si ne izposoja v trafikah listov, ker jih ljudje večinoma zmečkajo in jih potem drugi naroči kupiti. Sploh je to grda navada, ki dela trafikantom in trafikantnam samo neprijetnosti.

— Potop sveta

— Nočova barka! Alegorija borbe narodov, kateri so v vsakem času poznavali samo edini idol — zlato! — Velika požrtvovanja ljubezen dvoje mladih ljudi, kateri pridejo s trpijenjem v boju na pravo pot, na pot, ki jo je rekel Gospod: ... sreča, ljubezen in blagoslov! Monumentalni filmski umotvor, ki se predvaja danes ob 4., 1/28. in 9. uri zvezcer ob znano najnajvišji cenah. Din 2.—, 4.—, 6.— v KINU LJUBLJANSKI DVOR.

— Predavanje o plinski vojni. Drevi ob 18.30 bo predaval v dvorani OZUD na Miklošičevi cesti inspektor v pokolu g. Josip Wester o civilnem prebivalstvu in plinski vojni.

— Zatekel se je lep volčjak. Lastnik ga dobi pri M. Kotar, Tyrševa cesta 9, II.

— Nadaljnje plinske smučarske tečaje v Ljubljani. SPD priredi v prihodnjih dneh drugi smučarski tečaj, in sicer za že nekajko izvezbanje smučarje. Pričetek tečaja v četrtek dane 28. 2. v 19. 2. v 20. 2. v 21. 2. v 22. 2. v 23. 2. v 24. 2. v 25. 2. v 26. 2. v 27. 2. v 28. 2. v 29. 2. v 30. 2. v 31. 2. v 1. 3. v 2. 3. v 3. 3. v 4. 3. v 5. 3. v 6. 3. v 7. 3. v 8. 3. v 9. 3. v 10. 3. v 11. 3. v 12. 3. v 13. 3. v 14. 3. v 15. 3. v 16. 3. v 17. 3. v 18. 3. v 19. 3. v 20. 3. v 21. 3. v 22. 3. v 23. 3. v 24. 3. v 25. 3. v 26. 3. v 27. 3. v 28. 3. v 29. 3. v 30. 3. v 31. 3. v 1. 4. v 2. 4. v 3. 4. v 4. 4. v 5. 4. v 6. 4. v 7. 4. v 8. 4. v 9. 4. v 10. 4. v 11. 4. v 12. 4. v 13. 4. v 14. 4. v 15. 4. v 16. 4. v 17. 4. v 18. 4. v 19. 4. v 20. 4. v 21. 4. v 22. 4. v 23. 4. v 24. 4. v 25. 4. v 26. 4. v 27. 4. v 28. 4. v 29. 4. v 30. 4. v 31. 4. v 1. 5. v 2. 5. v 3. 5. v 4. 5. v 5. 5. v 6. 5. v 7. 5. v 8. 5. v 9. 5. v 10. 5. v 11. 5. v 12. 5. v 13. 5. v 14. 5. v 15. 5. v 16. 5. v 17. 5. v 18. 5. v 19. 5. v 20. 5. v 21. 5. v 22. 5. v 23. 5. v 24. 5. v 25. 5. v 26. 5. v 27. 5. v 28. 5. v 29. 5. v 30. 5. v 31. 5. v 1. 6. v 2. 6. v 3. 6. v 4. 6. v 5. 6. v 6. 6. v 7. 6. v 8. 6. v 9. 6. v 10. 6. v 11. 6. v 12. 6. v 13. 6. v 14. 6. v 15. 6. v 16. 6. v 17. 6. v 18. 6. v 19. 6. v 20. 6. v 21. 6. v 22. 6. v 23. 6. v 24. 6. v 25. 6. v 26. 6. v 27. 6. v 28. 6. v 29. 6. v 30. 6. v 31. 6. v 1. 7. v 2. 7. v 3. 7. v 4. 7. v 5. 7. v 6. 7. v 7. 7. v 8. 7. v 9. 7. v 10. 7. v 11. 7. v 12. 7. v 13. 7. v 14. 7. v 15. 7. v 16. 7. v 17. 7. v 18. 7. v 19. 7. v 20. 7. v 21. 7. v 22. 7. v 23. 7. v 24. 7. v 25. 7. v 26. 7. v 27. 7. v 28. 7. v 29. 7. v 30. 7. v 31. 7. v 1. 8. v 2. 8. v 3. 8. v 4. 8. v 5. 8. v 6. 8. v 7. 8. v 8. 8. v 9. 8. v 10. 8. v 11. 8. v 12. 8. v 13. 8. v 14. 8. v 15. 8. v 16. 8. v 17. 8. v 18. 8. v 19. 8. v 20. 8. v 21. 8. v 22. 8. v 23. 8. v 24. 8. v 25. 8. v 26. 8. v 27. 8. v 28. 8. v 29. 8. v 30. 8. v 31. 8. v 1. 9. v 2. 9. v 3. 9. v 4. 9. v 5. 9. v 6. 9. v 7. 9. v 8. 9. v 9. 9. v 10. 9. v 11. 9. v 12. 9. v 13. 9. v 14. 9. v 15. 9. v 16. 9. v 17. 9. v 18. 9. v 19. 9. v 20. 9. v 21. 9. v 22. 9. v 23. 9. v 24. 9. v 25. 9. v 26. 9. v 27. 9. v 28. 9. v 29. 9. v 30. 9. v 31. 9. v 1. 10. v 2. 10. v 3. 10. v 4. 10. v 5. 10. v 6. 10. v 7. 10. v 8. 10. v 9. 10. v 10. 10. v 11. 10. v 12. 10. v 13. 10. v 14. 10. v 15. 10. v 16. 10. v 17. 10. v 18. 10. v 19. 10. v 20. 10. v 21. 10. v 22. 10. v 23. 10. v 24. 10. v 25. 10. v 26. 10. v 27. 10. v 28. 10. v 29. 10. v 30. 10. v 31. 10. v 1. 11. v 2. 11. v 3. 11. v 4. 11. v 5. 11. v 6. 11. v 7. 11. v

A. D. Črnec

Dve siroti

Roman

Tereza je začutila, kako se ji je skrčilo srce.

Za hip je pomisliha na grozno nešreco. Ali ni bila ta tišina dokaz, da je ubogo dete mrtvo in da je storil nešrečni oče pred otročičkovim trupcem obupno dejanje?

Toda to misel si je takoj pregnala iz glave.

— Odšel je z doma, — je pomislila. — Ubogi, dragi mož, napeti hoče zadnje sile, da naju reši... Kdo ve! Morda se mu pa posreči omehčati sosed... Toda zakaj se tudi dete ne gane?... Otroci ne spe, če so lačni.

Vsa v skrbih je napravila Tereza še nekaj korakov v temo in tako je prišla čisto bliži zibelki, ki jo je previdno otipivala, da bi ne zbudila ubogega otročička, ki je o njem mislila, da spi.

Kar je grozno kriknila.

Zibelka je bila prazna!

— Kje je moj angelček? Da bi ga bil Mihael odnesel? Zakaj?...

— Ne, ne, najbrž sem se zmotila, — je šepetalna z drhtecem glasom.

In premagujč svoj nemir je stopila k Štedilniku. Tipajoč je našla končno kresilo. V omih časih kresila še niso bila udobna; z velikim trudom se ji je posrečilo prizgati svečo, zataknjevo v grlo razbitje steklenice.

Obrnila se je zopet k zibelki in skrbno je nastavila roko pred plamenčevče, kakor bi se bala, da bi premočna luč ne zbudila otroka.

Zdaj ni bilo nobenega dvoma več; zibelka je bila res prazna! Mihael je bil odnesel svojo hčerkico!

Toda Tereza se te misli ni prav nič ustrasi; nasprotno, celo pomirila jo je.

— Ubogi prijatelji, — je zamrmljala sama pri sebi, — zatrije je v sebi ves ponos, vse samoljubje; najbrž je šel prosit, beračit. Morda se bodo ljudje usmilili vsaj nedolžnega otročička, če že za očeta in mater nimajo srca. Skleniti roke! On, tako ponosen!... Ubogi Mihael! — je vzdihovala.

Potem se je pa lotila nestriporost; nesrečna žena, ki se je takoj lovila za negotovimi nadami, je odprla vrata, stopila na stopnice in dolgo napeto poslušala.

Nic! Nobenega glasu, nobenega odmeva korakov, ki bi pod njimi škrivale črvive stopnice.

Mihael se ni vratil.

Vsaka minuta je počnila njen dušo z večjim nemirom, ki se je kmalu umaknil stranu... Vsa iz sebe je zabela Tereza hoditi po sobici sem in tja.

Stokrat je odprla vrata in napenja lahko, toda zaman. Končno se je vrnila k zibelki in jo objela z obema rokama...

Njene oči so nemirno iskale po kočnih sobice, kakor bi upala, da zdaj zdaj zagleda Mihaeda, kako ji podaja Henrique.

To je bila že bolestna fantazija oslabljenih možganov... Kar je opazila nesrečnika košček papirja, ki ga je bil Mihael položil na Štedilnik.

Papirček je obrnil nase njeni pozornosti. Težkih korakov se je približala Štedilniku in vzela papirček z mega.

Tako je spoznala Mihaelovo prisavo.

Naglo je preletela z očmi prve vrstice in že je zamolčila kriknila; srce se ji je bolestno skrčilo kot da umira.

Obupan oče je bil napisal z drhtecem roko na listek porazno obvestilo, glaseče se:

»Uboga prijateljica... Ko se zbudis, najdeš zibelko prazno. Prosim te, Tereza, odpusti mi, da sem te ločil od ljubljene hčerkice.

Nočem videti, kako mi žena in dete umrata. Grem zaupar ubogo nedolžno bitje človeški plemenitosti.

— Otročička poteljim k casovnemu vrstom in ko bom viden, da ga je usmiljena duša pobrala, se vrnam k tebi, Tereza, in če se bog nača te ne bo hotel usmiriti, če tudi to streina žrtv ne bo pomagala, ureava skupaj vesaj v prijetni zavesti, da je načno dete rešeno.

Terez je bilo kot da jo je zadebla strela iz jasnega. Nevidna železna roka ji je stisnila srce in od silne bolesti se ji je stenilo v očeh. Prijela se je za glavo in pretresljivo kriknila:

— Henrika!... Henrika!... dete moje zlato!

In kakor da bi jo mogel Mihael stiskati:

— Vrni mi mojo hčerkko, nesrečnež!

— I kričala na ves glas.

Oprijemala se je zidu, da bi ne padla... Kolena so se ji šibila, komaj se je držala na nogah. Potem jo je obšla divja, strašna jeza.

Ne da bi upoštevala obup, ki je pravil nesrečnega Mihaela tako da le, da je zapustil ljubljenega otročička, je videla samo eno: ugrabili so ji hčerkico in nikoli več je ne bo videa... nikoli več... nikoli...

In v svojem onemoglem srdu je zaskrivala z zombi:

— Mihael... To je strahopetnost, podlost!... Nesrečnež!... Nesrečnež!

Kaj si storil?

Obšla jo je še hujša jeza, stisnila je pesti, oči so se ji srdito zasvetile, plamila je ik vratom in zakričala vsa iz sebe:

— Mihael!... Vrni mi mojo Henrik!... Vrni mi moje dete!

Lomila je roke in opotekajoč se je stopila k steni in se naslonila, da bi ne padla; med bolestrnim stokanjem, ki je dušilo njene kllice, je ponavljala:

— Henrika!... Henrika!...

Kar je krik zamršil na njeni ustah. Na stopnicah se je bil namreč povajil ta čas Mihael.

Da, to je bil on, nedvomno on... Stal je pred njo, držeč v naročju dva otroka...

III.

— Žena, imela sva hčerkko edinko in vse kaže, da to ni bilo dovolj, da bi se naju nebo usmililo... Toda glej, zdaj svet bolj vredna njegovega usmiljenja: namesto enega imava dva otroka!...

— Kaj praviš? — je vzkliknila Tereza vse iz sebe od veselja, da je zopet našla svojo hčerkico.

Uboga žena je vzela Henrika iz rok njenega očeta. Im spomnila se je takoj, da ji je spanje vrnilo nekaj moči, z njimi pa tudi mleko, da lahko lačno dete podozi.

Glej, zdaj si mati dveh, — je dejal Mihael ves srečen; — saj ne sneva zapustiti te male neznanke, ki jo je nama poslal bog v hipu, ko...

— Ko si hotel zapustiti lastno hčerkico, — ga je prebila Tereza.

— Im brez vsakega dvoma zato, da bi mi preprečil...

— Zločin, Mihael!

— Oh, nikar me ne obsojaj, žena, ne muči me!... Izgubil sem bil glavo... Izgubil sem bil vsako upanje... In mislil sem si, da ne smem omahovati, če je le malo upanja na rešitev najinega otroka...

— Da, — je nadaljeval vedno ognjevitje, — hotel sem pustiti našega angelčka na stopnicah cerkve Matere božje... Ko sem se pa priprognil, da bi poiskal kotic brez snega, sem zaslišal dobra dva koraka od sebe nežen glasok jokajočega otroka... Stopil sem k njemu in opazil ta kožuh, zamenet do polovice s snegom. V njem je moral biti nedvomno že delj časa zavito dete, kajti obrazek mu je bil že posnel od mraza...

Dete, sem vzkliknil sam pri sebi, zarušeno dete, kakor bi moralo biti moje!... Saj je že vse ledeno... Umre tu, in... enaka usoda bi bila doletela tudi mojo ubogo hčerkico!

V tistem trenutku, — je nadaljeval Gerard, — je zaskrival ključ v ključavnici. Zapirali so cerkvena vrata...

»Uboga prijateljica... Ko se zbudis, najdeš zibelko prazno. Prosim te, Tereza, odpusti mi, da sem te ločil od ljubljene hčerkice.

Nočem videti, kako mi žena in dete umrata. Grem zaupar ubogo nedolžno bitje človeški plemenitosti.

MARIJA ŠTRUS

roj. Vrhovnik

po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blagopokojnice se bo vršil v petek, dne 24. februarja ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Cegnarjeva ulica št. 4, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 23. februarja 1933.

Žaljuči ostali.

Mali oglasič

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znankah Za odgovor znankol — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjam. Najmanjši oglas Din 5.—

DOUK

PEKOVSKEGA VAJENCA sprejme tako parna pekarna Rudolf Mlaker, Celje, Komenskega ulica 18. 1217

STANOVANJA

STANOVANJE 300.— Din mesečno: 2 sobi, kuhinja, stranišče, drvarnica, 70 m vrta. Ivan Prosenc, hišnik, Ljubljana, Gledališka ulica 8. 1220

POSOJILA

na hranilne knjižice Mestne hranilnice ljubljanske, Ljubljanske kreditne banke in Prastiocene prekrbini pod ugodnimi pogoji. Zglasiti se osebno: Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. 1215

Ljubezen do domovine

Značilna ni samo za kulturne narode, temveč za vse ljudi in vse čase

Ljubezen do domovine je človeku prijeden in najbolj jo začuti, če živi v tujini. Ljubezen do domovine ni samo značilna lastnost kulturnih narodov, temveč je živila že v pradavnih časih, vedno in povsod. Zelo duhovito in sistematično razpravlja o patriotizmu Robert Michels, ki opisuje ljubezen do domovine kot pravzapravni čut.

Pomislimo samo, kako vroče in silno je hrepel po domovini že Odisej. V 18. in 19. stoletju se je pokazalo silno domotožje pri zamorih, prepeljanih v Evropo. Skoraj nerazumljivo se je zelo hrepelenje po domovini pri primativnih narodih, ki jim je nudila ljubljena, toda siromašna domna gruda mnogo manj nego civilizirane države. Narodi oni del, kjer je narava zelo skopa, ljubi svojo domovino enako vroče, kakor narodi bogatih del.

Ko se Napoleonova izgnalna na otok sv. Helene, ga je tudi razdeljalo domotožje. Ni pa mislil na Pariz in na Francijo, kjer je dosegel največjo slavo, temveč mnogo bolj na svoji rodni otok Korziko in večkrat je vzkliknil, da nikjer na svetu življenje ni takoj lepo in prijetno, kakor na Korziki, kjer je zrak prepojen z vonjem balzama. Ko so Anglezi leta 1815. vkorakali v Pariz, so ternali, da se jim toži po domači megli. Severni narodi ljubijo svojo dolgočasno enotično zemljo in niti najprestnejša vegetacija jih ne more prevzeti tako, da bi na svojo domovino vsaj za hip pozabili. Kar poglejmo Rus, kako se jim toži po domovini, pa naj žive v še teko romantičnih južnih krajinah.

Pri nekaterih narodih je domotožje še posebno razvito, najbolj pa menda pri Švicarjih. Vroča ljubezen do domovine in silno domotožje je značilna lastnost Švicarje, če zlasti igrali ali peti domača narodna pesmi. Ljubezen do domovine in domotožje se pokaže včasih na prav čuden način. Tako začutijo Francozzi v tujini domotožje istočasno s hrepelenjem po francoski družbi, edinstveni kar se tiče državljencev uglašenosti, duhovnosti, prijetnega kramljanja in lepega vedenja. Najmanj se toži po domovini Angležem. Angleži žive v tujini najlažje, ker se ne čutijo tako tuje kakor drugi narodi, pač pa imajo celo občutek, kakor da bi bili prinesli nekaj rodne grude s seboj.

Ljubezen do domovine je tečno zvezana z otroško dobo, domotožje pa s spomini na rodino in na dogodek iz mladih let, pa naj bodo še tako brezposembni. Francoski pisatelj Chateaubriand je dejal nekoč, da je bila ljubezen do domovine človeku vcepljena zato, da bi ga prvezala k rodni grudi in preprečila preseljevanje vsega človeštva v najlepše dežele sveta, ki bi bile potem seveda prebijedene. Dušovnik je ovadil zločinca oroznikom, ki so ga artileriji. Sekiro in nož so našli v hiši, v peči so pa našli tudi ostanke ženinega trupla. Deklico so vzelki sebi znanici. Zanimivo je, da sedi tudi Neumayerjev svak v dosmrtni ječi zradi umora svoje žene.

domovine se imamo zahvaliti, da sta enako naseljena Sibirija in ledeni Island, kakor vroče puščave Afrike in Sicilije.

Francoški nationalist Barres pa združuje ljubezen do domovine s kultom prednikov in pojmom domovine vidi v zemljini in mrtvih. Posebno domotčje vzbudi v tujini materinsčina. Po domovini hrepeneči človek smatra svojo domovino za najlepšo in vsaka malenkost v njej se mu zdi pomembna. Tako se kaže domotožje ne samo idealno, temveč tudi gmočno, človeku se toži po domačih, po domači hrani itd. Včasih zadostuje črn kruh, da zahrepeni človek po belem kruhu na domačih tleh in na sprotno. Anglež zahrepeni po svoji pčenki, Francoz po vinu in lahki hrani, Italijan po makaronih, Čeh po pivu in cincih, Slovenc po kranjskih klobasah, Rus po boršču in pilmenih itd. Vsak narod ima svoje običaje, ki se jih skrčevito oklepa in ki se mu po njih v domovini toži.

Grozen zločin

Strašen zločin je bil te dni odkrit v Landertingu v Avstriji. Četrtek razred ljudske šole je šel prvi k spovedi. Med učencami je bila tudi hčerkica bogatega kmata Ana Neumayer, ki je poleg kraljice vzkliknila k spovedniku. Dušovnik je začel tolaziti in na vse načine ji je prigovarjal, naj pove, kaj je teži. Po dolgem prigovaranju se je deklarila toljica pomirila, da je odkrila strašno tragedijo, ki se je odigrala na njem domu.

Pred dobrim mesecem sta se njen oči in mati sprila, oče je pograbil v jezi sekiro in mater ubil. Dekletke je vse to videnlo. Oče je zakričal na njo, naj gre spat in nikomur ne pove, kaj je videla. Vsa prestrašena je deklika legla, pa ni mogla zaspati, zato je vstala in se po prstih splazila do kuhinjskih vrat, ki jih je tihno odprla. Zagledala je grozen prihor. Oče je razsekaval materino truplo in metal poedineko kose v razbeljeno peč. Kar se je obrnil in zagledal hčerkico. Srdo je zaklek v zagrožil v enako usodo, če bi ga izdala. Pre